

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56)

Er beteckning: LI2024/01638

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker översyn av ersättningar vid smittskyddsåtgärder och stödjer bättre försäljningsmöjligheter för primärproducenter.

Länsstyrelsen ser positivt på ökad innovation, såsom digitala tekniker och virtuella stängsel för att på det viset bidra till att betesdriften utvecklas och effektiviseras. Länsstyrelsen anser dock att virtuella elstängsel är otillräckliga ur rovdjurssynpunkt.

Länsstyrelsen instämmer med utredning i att Sverige bör fortsätta arbetat för att införa möjligheten att ersätta för åtgärder som ingår i nationell lagstiftning och praxis men som ligger över EU-lagstiftningen.

Länsstyrelsen avstyrker slopat beteskrav för mjölkkor. Även förslaget att centralisera förprovningen av djurstallar avstyrks då Länsstyrelsen bedömer att det försämrar effektiviteten och rättssäkerheten.

Allmänna synpunkter

Utredningen är ett vällovligt initiativ från regeringen då en ökad konkurrenskraft för den svenska animalieproduktion är av stor vikt. Länsstyrelsen anser dock att utredningen inte lyckats fullt ut med att analysera vad som driver konkurrenskraften framåt och vilka åtgärder som i en sammantagen analys bedöms ge störst effekt. Länsstyrelsen tolkar utredningen som att den gör likhetstecken

mellan en upplevd stor administrativ börda och dagens djurskyddslagstiftning. Länsstyrelsen menar att det inte går att lyfta enbart djurskyddslagstiftningen då den upplevda administrativa bördan troligtvis består av flera olika lagstiftningar och regelverk.

På flera ställen i utredningen skriver utredningen om en minskad vilja, känsla av osäkerhet och en upplevd administrativ börda men utan att kvantifiera eller verifiera vare sig tidsåtgång eller konkret effekt av dessa upplevelser. Utredningen har ej heller lyckats ta fram beräkningar som visar om det svenska systemet och regelverket är fördyrande för lantbruksföretagen. En kalkyl med kostnader, om det finns fördyrande åtgärder på grund av lagstiftningar, intäkter, stöd och bidrag hade varit önskvärd och rent av nödvändig för analysen och vägvalen framåt.

Länsstyrelsen ser att den svenska djurskyddslagstiftningen i viss aspekt har stärkt den inhemska konkurrenskraften genom att många i Sverige är medvetna om att svenskt kött är en bra garant för en god djurvälstånd. Hushållens ekonomiska situation har sedan en avgörande roll i hur mycket de anser sig ha råd att köpa. Den konkurrensfördelen kan försvinna på den internationella marknaden där länder med andra eller lägre krav är med och konkurrerar. Därför anser Länsstyrelsen, likt utredningen, att Sverige fortsatt bör arbeta för att få ge ersättningar för de delar av den svenska lagstiften som ligger över det gemensamma regelverket. Genom en sådan lösning kan Sverige behålla vår goda djurvälstånd samt betala för den till primärproducenterna.

Avsnitt 4 Konkurrenskraft och djurskyddskrav

Förenkla och begränsa antalet bestämmelser i lagstiftningen

Länsstyrelsen Dalarna tillstryker delvis förslaget.

Undanta mjölkkor i lösdrift från beteskravet

Länsstyrelsen Dalarna avstyrker förslaget.

Enligt Länsstyrelsen så visar inte utredningen att ett slopat beteskrav skulle innebära varken en bibehållen djurvälstånd eller en signifikant ökad konkurrenskraft. Utifrån Länsstyrelsens tillsynsverksamhet är vår

erfarenhet att betesdjur som får möjligheten att utföra betesbeteenden får en bättre djurvelfärd.

ViLA

Avstyrker delvis. Länsstyrelsen motsätter sig förslaget om generellt längre besöksintervall på gårdar med ViLA. Framför allt inom fårhållningen där kunskapen generellt sett är lägre. Även på stora gårdar, där sjukdomar till antalet är fler, riskerar längre besöksintervall att påverka djurhälsan. Länsstyrelsen bedömer att ett bättre alternativ är att se över möjligheten till delvis digitala besök.

Arbeta för att minska vargstammen

Utredningen lyfter fram att rovdjurstäthet och dålig lönsamhet är de två största hindren för svensk fårnäring medan rovdjur inte ses som ett hinder i nötdjursproduktionen. I utredningen framkommer det att varje år angrips cirka 400-600 får och att det totala antalet får i Sverige är cirka 500 000. Länsstyrelsen delar inte utredningens uppfattning att ett skadeläge på 0,12% (600 får av 500 000) kan vara ett av de största konkurrens hindren för den svenska fårnäringen. Länsstyrelsen bedömer därmed att en sänkning av rovdjursstammen har en marginell effekt på konkurrenskraften hos den svenska fårproduktionen.

För att kompensera den enskilde tamdjursägare som blir utsatta för rovdjursangrepp bör denne kompenseras fullt ut för skadorna och det merarbete som det tillfört.

Rovdjursavvisande stängsel (RAS) har visat sig vara en mycket effektiv förebyggande åtgärd mot vargangrepp. Länsstyrelsen instämmer i utredningens förslag om att ett tillskott av resurser behövs för att kunna ge större bidrag för att sätta upp och bibehålla RAS. Bidraget för statligt stöd av mindre betydelse kan höjas så att inte enskilda lantbrukare riskerar att bli utan ersättning och bidrag.

Länsstyrelsen anser att utredningen även borde ha belyst effekten av hundangrepp på tamdjursbesättningar och analyserat hur de står sig i jämförelse med angrepp från rovdjur. Länsstyrelsen har genom åren återkommande fått in rapporter om hundar som angriper tamdjur. Ett hundangrepp på en fårbesättning är däremot inget som resulterar i en formell anmälan till Länsstyrelsen och därför finns det inte heller någon sammanställning av angreppen som kan visa omfattningen. Den statistik som finns visar angrepp som gjorts av annat än fredat vilt. Vid ett antal tillfällen runt om i landet så har Länsstyrelsernas

besiktningspersoner konstaterat att angrepp som anmäls som orsakade av varg vid besiktning konstateras ha orsakats av hund.

Länsstyrelsen bedömer att reglering av åtling efter vilt kan tillämpas i skadeförebyggande syfte. Åtling efter vildsvin, och annat vilt, riskerar att locka vilt till oönskade platser. Åtling efter vilt (förutom efter björn) är idag inte reglerat och Länsstyrelsen får årligen samtal om åtlar som lockar vilt till platser där de kan orsaka stor skada.

Avsnitt 6 Förprovning av djurstallar

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om koncentration.

Koncentration är en av flera alternativa lösningar i att få mer enhetliga bedömningar, dock bedömer Länsstyrelsen att förprovningen är en väl integrerad del av djurskyddskontrollen som inte lämpar sig för koncentration. Arbetet med förprovningar är till stora delar ett operativt arbete inom länets geografiska område. Förprovningarna spänner över en vid och omfattande verksamhet med många olika produktionsinriktningar och variation i verksamheternas storlek.

Länsstyrelserna och Jordbruksverket har de senaste åren förändrat arbetet med förprovningen med en ökad samverkan och likriktning. Närheten till den övriga djurskyddskontrollen ger vinster i effektivitet, service och kompetens för hela djurskyddskontrollen.

Avsnitt 8 Kontroller och administrativ börda

Länsstyrelsen ser positivt på utredningens förslag för att förtydliga, förbättra och underlätta djurskyddskontroll vid slakteri.

Ett förbättringsförslag som nämns är att om certifieringsorganens kontrollresultat delges kan det minska den administrativa bördan hos myndigheter. Man bör dock också beakta att certifieringsorgan och Länsstyrelsens kontroller har olika syften och utgångspunkter. Länsstyrelsen ser dock att det kan vara till djurskyddets nytta att certifieringsorganen informeras om länsstyrelsens djurskyddsbeslut.

Avsnitt 9 Ersättningssystem

Länsstyrelsen instämmer i att basinkomsstödet (gårdsstödet) nackdelar då det kan leda till högre markpriser samt gynnar ett passivt användande av marken men ser även dess fördelar.

Det anges att "I princip alla de jordbrukare som söker basinkomstödet i berörda områden tar även del av

kompensationsstödet”. Länsstyrelsen vill lyfta att detta inte alltid stämmer. I Dalarnas län med många mindre lantbruk har det uppmärksammats att dessa ibland aktivt väljer att inte söka stödet då de vill undvika att ta på sig fler villkor de behöver förhålla sig till.

Länsstyrelsen kan se risker med att införa ett stöd för förlängd betestid för djur. Detta skulle kunna motivera ett högre betestryck än vad som bra ur djurvälfaärs perspektiv och kan även ha negativa konsekvenser för marken. Risk finns att djur får lägre hull på grund av brist på gröda på marken, att sjuka djur hålls utomhus trots att de inte mår bra av detta samt att marker nära gården används mer och får allt högre belastning. Länsstyrelsen är positiva till ett beslut om betesmarksstöd utöver befintligt krav på bete så länge befintligt krav inte sänks mer ser problematik med att införa detta typ av stöd i praktiken från flera perspektiv, inte minst med EU:s regler för vad som är tillåtet.

Grundvillkor diskuteras inte tydligt i rapporten innan detta kapitel och de konsekvenser som finns med att minska dess avdrags för djurskydd behöver lyftas. Om vi minskar kraven på grundvillkor men ökar antalet stöd för djurvälfaärsersättning så finns det olika för- och nackdelar. Fördelen är att de som redan har en bra djurhållning gynnas medan nackdelen blir att de som har sämre djurhållning slipper undan krav.

Länsstyrelsen instämmer att det finns positiva aspekter med att återinföra ett vallstöd ur ett klimatperspektiv men Länsstyrelsen ser risken att vallstödet tillsammans med stödet för minskat kväveläckage kan motverka kompensationsstödet nytta samt kan ha en negativ konkurrensnackdel för de norra delarna av landet som redan har det svårt med lönsamheten vilket i sin tur kan minska livsmedelproduktionen.

Avsnitt 12 Offentlig upphandling

Länsstyrelsen Dalarna instämmer i utredarens bedömning att ytterligare och utvidgad statistikinsamling, från bland annat regioner och statliga myndigheter, behövs för att få en bättre helhetsbild av de offentliga inköpen av livsmedel. MATtankens arbete med SILO bedöms fylla en mycket viktig funktion genom att tillhandahålla faktabaserade underlag om inköp av livsmedel till offentliga måltider. Arbetet med statistikinsamlingen är ett projekt som

upphör från och med april 2025. Så för att fortsätta insamlandet behöver exempelvis Jordbruksverket tillföras medel och uppdrag.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Höij med enhetschef Anna Lundqvist som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Johanna Lilja, Joakim Önnemar, Janna Nises, Lina Leksell, Håkan Mowitz, Martin Lirén medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.